

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Iiris Suni

Copwatch-ilmiö multimodaalisena argumentointina

Poliisin rooli aktivistiryhmän Instagram-sisällössä

Viestinnän ja markkinoinnin
akateeminen yksikkö
Viestinnän kandidaatintutkielma
Viestinnän koulutusohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Viestinnän ja markkinoinnin akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Iiris Suni		
Tutkielman nimi:	Copwatch-ilmiö multimodaalisena argumentointina: Poliisin rooli aktivistiryhmän Instagram-sisällössä		
Tutkinto:	Humanististen tieteiden kandidaatti		
Koulutusohjelma:	Viestintätieteiden kandidaattiohjelma		
Työn ohjaaja:	Maria Eronen-Valli		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	25

TIIVISTELMÄ:

Tässä tutkielmassa tarkastellaan, millä tavalla poliisin rooli esitetään aktivistiryhmän sosiaalisen median sisällössä. Suomen poliisi kuvataan usein mediassa luotettavana, turvallisena sekä lain oikealla puolella toimivana. Tätä havaintoa tukevat myös suomalaisten luottamusta poliisiin mittaavat tutkimukset, joiden mukaan suomalaisten luottamus poliisiin on Euroopan tasolla huippuluokkaa. Aktivistit taas ovat usein nuoria, valtaapitäviä vastaan toimivia toimijoita, joiden toiminnan tarkoituksena on muuttaa yhteiskuntarakenteita. Opiskelijat leikkauksia vastaan -tilin toimijat ovat pääasiassa Helsingin yliopiston opiskelijoista koostuva aktivistijoukko, jonka toiminnan kohteena on heidän sisältönsä mukaan Suomen hallituksen opiskelijoihin sekä vähävaraisiin kohdistuvien leikkauksien estäminen.

Tutkielma kytkeytyy vahvasti sousveillance-ilmiöön sekä tarkemmin siihen liittyvään, maailmalla tunnetumpaan copwatch-ilmiöön. Ilmiössä on keskiössä niin sanottu alhaalta ylöspäin tapahtuva valvonta: copwatch-ilmiö keskittyy nimenomaisesti kansalaisten poliiseista kuvattuihin videoihin, joilla pyritään saamaan julkisuutta poliisin kansalaisiin kohdistamiin väärinkäytöksiin, kuten virkavallan väärinkäytöksiin poliisitehtävissä.

Tutkielmaa varten luotiin menetelmä videoiden analysointia varten. Tutkielma perustuu argumenttianalyysiin, mutta koska aineisto koostuu moniaistillisista videoista, käytetään aineiston analysointiin myös multimodaalista analyysiä, ja tarkemmin multimodaalista kourua vaikuttavien argumenttien löytämiseksi. Tutkielmaa varten on tutkittu kymmentä eri Opiskelijat leikkauksia vastaan -tilin Instagram-videota, eli kela. Tilin videoista on valittu nimenomaan poliisien toimintaa käsittelevät videot, mutta tässä tutkimuksessa keskitytään tarkemmin neljään videoon.

Opiskelijat leikkauksia vastaan -aktivistiryhmän Instagram -sisällöstä ilmeni tutkimuksessa useita poliisin toimintaa negatiivisessa valossa esittäviä argumentteja. Poliisin roolia esimerkiksi oikeudenmukaisena toimijana kyseenalaistettiin usein esittämällä todistusaineistoa poliisin ylimitoitetusta voimankäytöstä, ja poliisin toiminnan laittomuutta taas pyrittiin esittämään esimerkiksi osoittamalla erilaisia puutoksia poliisin toiminnan laillisuudessa. Aktivistien roolia taas viattomana tekijänä pyrittiin korostamaan esimerkiksi rauhanomaisuuteen vetoamalla. Tutkielmassa esiin nousi menetelmän erityislaatuisuus, sillä vastaavia multimodaalisesti toteutettuja argumentaatioanalyyskejä oli haastavaa löytää. Tutkielma tuo uuden näkökulman poliisin hegemoniseen rooliin oikeudenmukaisena toimijana, sekä tuo esiin copwatch-ilmiön puutteellisen tutkimuksen Suomen kontekstissa. Sosiaalinen media toimii hyvänä alustana tutkimukselle, sillä se mahdollistaa myös anonyymien videonjakelun ja siten myös hieman matalamman kynnyksen tavan tuoda esille valtaapitävien, kuten poliisin väärinkäytöksiä.

AVAINSANAT: copwatch, multimodaalisuus, visuaalinen argumentaatio, videot, poliisi, Instagram, vastarinta

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Tutkimuksen rajaukset	7
2.1	Tavoite	7
2.2	Aineisto	7
2.3	Menetelmä	8
3	Aktivismi ja argumentointi sosiaalisessa mediassa	12
3.1	Aktivismi ja vastarinta	12
3.2	Sosiaalisen median argumentointi visuaalisena argumentointina ja multimodaalisuus	13
3.3	Copwatching vaikuttamisena sosiaalisen median multimodaalisessa kontekstissa	15
4	Poliisin vallankäyttöön liittyvä argumentointi copwatch-ilmiössä	18
4.1	Mielenosoittajien rauhanomaisuuteen vetoaminen	19
4.2	Aktivismin moraaliseen oikeutukseen vetoaminen	21
4.3	Poliisin vallankäytön kyseenalaistaminen laillisuuden näkökulmasta	24
4.4	Poliisin auktoriteetin vähättely karnevalisoivan esitystavan kautta	26
5	Johtopäätökset ja pohdinnat	30
	Lähteet	33
	Liitteet	36
	Liite 1. Aineistossa mukana olevat julkaisut	36

Kuvat

Kuva 1 Kuvakaappaus @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tiillä 29.11.2023 julkaistulta videolta.	22
Kuva 2 Kuvakaappaus @Opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä 30.6.2024 julkaistusta videosta.	25
Kuva 3 Kuvakaappaus @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä 19.7.2024 julkaistulta videosta.	27

Kuviot

Kuvio 1 Argumentin rakentuminen, esimerkkinä mielenosoittajien rauhallisuuteen vetoaminen.....	10

Taulukot

Taulukko 1 Argumentin rakentuminen	18

1 Johdanto

Sosiaalinen media on ollut muovaamassa Suomessa ja maailmalla vaikuttamiskenttää niin politiikan, kuin aktivisminkin saralla. Vaikuttamistyö tapahtuu nykyään yhä enenevässä määrin sosiaalisen median palveluissa, kuten Instagramissa, TikTokissa, X:ssä sekä Threadsissa. Sosiaalisen median palvelut mahdollistavat viestin laajan levikin, ja ”viraalit ilmiöt” myös nopean leviämisen hyvinkin laajalle yleisölle jopa maailmanlaajuisesti.

Opiskelijat leikkauksia vastaan -liikkeen Instagram-tili on Helsingin yliopiston opiskelijoiden hallinnoima tili, joka alun perin lähti liikkeelle Helsingin yliopiston päärakennuksen valtaamiseen liittyvästä julkaisusta (@Opiskelijatleikkauksiavastaan, 19.9.2023). Alun perin tilin sisältö liittyi pääministeri Petteri Orpon hallituksen opiskelijoihin ja vähävaraisiin kohdistuneiden leikkausten kritisointiin. Tämän jälkeen tili on laajentanut sisältöään koskemaan esimerkiksi Israelin ja Palestiinan välille syksyllä 2023 leimahtanutta konfliktia, nimenomaan tavoitteenaan saada niin Helsingin yliopisto kuin hallituskin toimimaan Palestiinan puolesta politiikassaan. Tämän lisäksi tilillä on useita poliisin toimintaa kuvaavia julkaisuja, joissa on usein keskiössä poliisin toiminta liikkeen mielenosoitustapahtumissa. Tilillä on myös muutamia yhteistyöjulkaisuja toisten liikkeiden, kuten ilmastoaktivismiin keskittyvän Elokapinan kanssa, jonka kanssa Opiskelijat leikkauksia vastaan -liike on järjestänyt myös yhteisiä mielenosoituksia.

Poliisiin kohdistuva kritiikki on ollut Suomessa melko vähäistä viime vuosikymmenten aikana ja ammattikuntaa koskevissa gallupeissa poliisivoimien imago sekä heihin kohdistuva luottamus on ollut Euroopan kärkiluokkaa. Siksi esimerkiksi Yhdysvalloissakin paremmin tunnettu Copwatch-ilmiö, eli poliisien toimintaa kriittisesti tarkastelevien videokuvaamisilmiö on ollut Suomessa toistaiseksi melko tuntematon, eikä aiheesta ole juuri löydettävissä suomenkielistä tutkimusta. Esimerkiksi poliisin toimintaa tarkkailevasta valvonnasta liittyvät tulokset kohdistuvat lähinnä joko poliisin sisäiseen valvontaan keskittyvään sisältöön tai poliisin työskentelyssä toimitettuun dataan. Siksi aktivismiin sekä mielenosoitustilanteisiin liitetyn poliisiväkivallan tutkiminen on ollut

vähäistä Suomessa ja on vasta sosiaalisen median asialle tuoman julkisuuden myötä lähtenyt leviämään esimerkiksi Elokapinan toiminnan myötä laajemmalle.

2 Tutkimuksen rajaukset

Tässä luvussa tullaan esittelemään kandidaatintutkimuksen tavoitteet, sekä tutkimuskysymykset. Lisäksi kuvataan käytetyt menetelmät ja aineisto sekä perustellaan niiden valinta suhteessa tutkimuksen tavoitteisiin.

2.1 Tavoite

Tutkielman tavoitteena on selvittää, millä tavoin Opiskelijat leikkauksia vastaan -liikkeen Instagram-tilillä pyritään esittämään poliisin roolia. Tutkin, millä tavoin poliisia kuvataan julkaisuissa, sekä miten videoilla argumentoidaan kriittisesti poliisin toiminnasta. Tutkin siis, millaisessa roolissa poliisi näytetään liikkeen Instagram-tilin julkaisuissa sekä millä tavalla videoiden pääargumentit muodostuvat poliisin toimintaa esittämällä.

2.2 Aineisto

Aineistona tutkielmassa käytetään Opiskelijat leikkauksia vastaan -Instagram-tilin poliisin toimintaan keskittyviä videomuotoisia kelajulkaisuja sekä niihin liittyviä saatetekstejä, kuten kuvatekstejä ja kuvallisia elementtejä. Tilillä on kirjoittamishetkellä 9,9 tuhatta seuraajaa sekä julkaisuja on 204 kappaletta. Julkaisut koostuvat niin videoista, eli keloista, kuin kuvapostauksista. Tilillä on myös erikseen tallennettuja tarina-arkistoja, jotka koostavat yhteen erilaisia tilillä julkaistuja julkaisuja tarinaosiosta. Julkaisuissa on tekstiä niin kuvateksteissä, kuin kuvien päällä.

Tutkielmaa varten aineistoksi on valittu 10 julkaisua, joista tässä tutkielmassa keskitytään neljään videoon. Aineisto on julkaistu aikavälillä 3.10.2023–19.7.2024. Aikaväli perustuu aineiston ensimmäisenä julkaistun videon julkaisuajankohtaan sekä viimeisen julkaisun julkaisuajankohtaan. Aineisto on koottu siten, että tilin julkaisuista on poimittu ne videot, joissa poliisien toiminnan kuvaaminen on pääasiallisena kohteena tai ainakin suuressa

roolissa julkaisua. Mukaan ei ole valittu esimerkiksi videoita, joissa pääasiallisena tarkoituksena on kuvata mielenosoitusta ja sen kulkua, mutta joissa poliisit kuitenkin esiintyvät, mikäli heidän toimintansa kuvaaminen ei ole selkeästi julkaisun tärkein kohde. Mukaan ei ole myöskään otettu kuvamuotoisia julkaisuja, eikä esimerkiksi kommenttikentän kommentteja sopivan aineistokoon rajaamisen vuoksi.

Videot ovat myös aineistona sellaisia, jotka antavat tapahtumista tarkempaa, ajallisesti pitkäkestoisempaa ja jopa raaempaa kuvaa. Videot voivat olla myös emotionaalisesti vaikuttavampia ja ne lähtevät sosiaalisessa mediassa helposti leviämään niiden multimodaalisen luonteen vuoksi. Esimerkiksi tähän tutkielmaan valittujen videoiden katselukerrat vaihtelevat noin hieman päälle tuhannesta näyttökerrasta reilusti yli sataan tuhanteen näyttökertaan.

Instagram valittiin tämän tutkielman aineistolähteeksi, sillä kyseessä on 2020-luvun yksi suurimmista ja laajalevikkisimmistä sosiaalisen median alustoista: Suomessa Instagram on neljänneksi suosituin sosiaalisen median alustoista (Reunanen ja muut, 2025, luku 2) ja sillä on miljoonia käyttäjiä, joista suurin osa on nuoria sekä nuoria aikuisia (NapoleonCat, 2025). Lisäksi sosiaalinen media vastaa neljänneksen suomalaisten nuorten uutislähteistä (Reunanen ja muut, 2025, luku 2).

2.3 Menetelmä

Tutkielmassa analysoidaan viestintää audiovisuaalisena kokonaisuutena. Analyysimenetelmänä hyödynnetään sekä argumentaatioanalyysia että multimodaalista analyysia sen tukena. Multimodaalisen analyysin avulla aineistosta pyritään löytämään vakuuttavuuteen pyrkivät argumentit. Multimodaalisuus voidaan käsittää pienemmistä merkeistä, eli moodeista koostuvana suurempana kokonaisuutena (Kress, 2010). Moodeihin liittyy olennaisesti myös multimodaalisuuden kouru, jolla viitataan kaikkien moodien tulkitsemiseen toisiinsa liitännäisinä kokonaisuuksina (Anderson, 2017). Multimodaalinen kouru siis muodostuu Andersonin mukaan (2017) joka kerta, kun

moodit, kuten video, videon ääni sekä videon päälliset elementit esiintyvät yhdessä, ja ne voivat erillisinä tekijöinä vaikuttaa siihen, millä tavalla katsoja tulkitsee multimodaalista elementtiä. Se siis antaa katsojalle mahdollisuuden muodostaa elementeistä omat tulkintansa.

Multimodaalinen analyysi on tutkielmaan oivallinen, sillä julkaisujen sisältö on niin ääneen, videomuotoiseen kuvaan kuin tekstiin painottuvaa. Koska aineiston videoissa kuvataan poliisin toimintaa samalla kun videon kuvaaja selostaa omaa näkemystään poliisin toiminnasta, ei kumpaakaan voi jättää huomioimatta analyysissa. Multimodaalinen analyysi ottaakin huomioon juuri aineiston monipuolisuuden, sekä on oivallinen kokonaisuuden tulkitsemisessa.

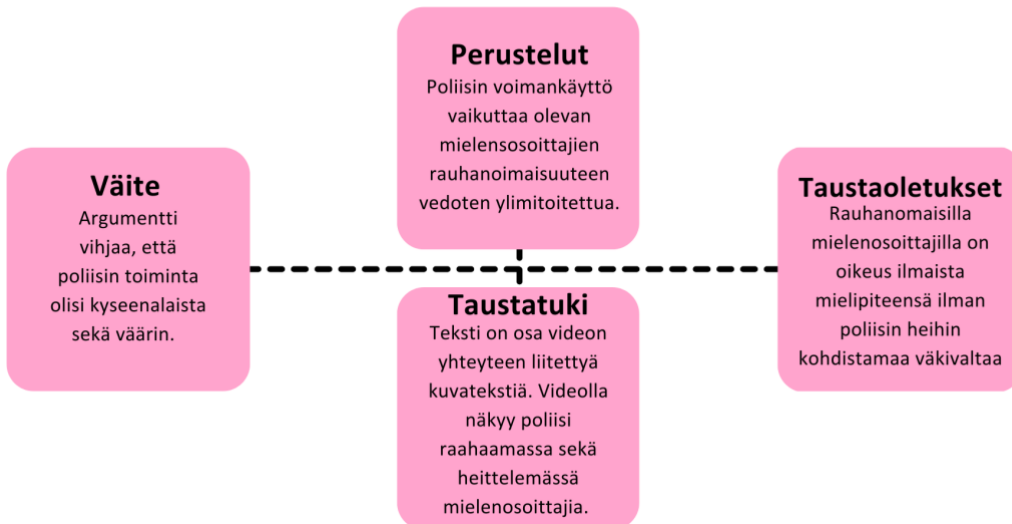
Aineistoa tarkastellaan multimodaalisin keinoin Opiskelijat leikkauksia vastaan -tilin videoiden ja niissä esiintyvien tekstien, puheen sekä muiden visuaalisten elementtien pohjalta. Analyysissa on otettava huomioon se, että kuvalliset, videomuotoiset sekä tekstiaineistot ovat usein laajassa Instagram-aineistossa liitännäisiä toisiinsa: esimerkiksi kuvajulkaisussa kuvan sisältö saattaa joko vahvistaa kuvatekstiä, tai toisinpäin. Kuvakerronnassa viesti saattaa olla hyvinkin erilainen merkityksiltään kuin pelkässä kirjoitetussa tekstissä, jolloin myös analyysimenetelmät ovat erilaiset (Rossi, 2021).

Multimodaalista analyysia hyödynnettäessä analyysi lähtee siitä, että kaikki moodit otetaan huomioon. Opiskelijat leikkauksia vastaan -Instagram-tilillä näitä moodeja ovat aineiston keloissa esimerkiksi videomateriaali (visuaalinen moodi), kuvateksti (verbaalinen moodi) sekä videonauhan taustalla videolle tapahtumia kuvailevan henkilön puhe (verbaalinen moodi ja auditiivinen moodi). Lisäksi muutaman videon päälle on muokattu muokkausohjelmalla erilaisia tekstejä, tarroja sekä liikkuvia muokkauksia. Tätä kutsutaan spatiaaliseksi moodiksi.

Argumentaatioanalyysissa aineistosta pyritään löytämään argumentit multimodaalisen analyysin moodeja hyödyntämällä. Kelajulkaisujen kuvateksteistä, videota kuvaavan henkilön puheesta sekä videoiden päällä olevista teksteistä pyritään etsimään poliisin

toimintaa kyseenalaistavia argumentteja, joiden tarkoituksena on kuvailla poliisin toimintaa jollain tavalla. Argumentit pyritään tunnistamaan Kakkuri-Knuutilan ja Halosen (1998, luku 3) argumentaatioanalyysin mallin mukaisesti. Argumentin rakentuminen esitetään esimerkin avulla kuviossa (1). Ensin aineistosta pyritään löytämään väitteet sekä mahdolliset julkilausutut perustelut. Multimodaalisessa analyysissä huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että perustelut, eli todisteet saattavat olla myös videolla nähtävillä, jolloin sanallista perustelua ei tarvita.

Argumentin rakentuminen, mielenosoittajien rauhanomaisuuteen vetoaminen

Kuvio 1 Argumentin rakentuminen, esimerkkinä mielenosoittajien rauhallisuuden vetoaminen (Kakkuri-Knuutilan ja Halosen (1998) argumentaatioanalyysiä, sekä Toulminin mallia (2003) mukailten)

Argumentit jaetaan argumenttityyppeihin, esimerkiksi sen perusteella, mihin argumentilla pyritään vetoamaan: vedotaanko esimerkiksi poliisin auktoriteetti asemaan, tai vedotaanko esimerkiksi mielenosoittajan syyttömyyteen. Millä tavalla yleisö pyritään saamaan vakuuttumaan esimerkiksi tunteisiin vetoamalla? Argumentit pyritään löytämään aineistosta niin, että sekä tekstit, että videolla olevat tekstit ja puhe litteroidaan tekstiksi ja kootaan yhteen. Tämän jälkeen tekstistä pyritään löytämään toistuvia argumentteja, jotka asetetaan eri luokkiin.

3 Aktivismi ja argumentointi sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisessa mediassa tapahtuva aktivismi edellyttää tekijältään erityisiä retoriikan keinoja. Poliittiseen aktivismiin pyrkivältä se vaatii vielä enemmän ja nykyajan kärjistyneessä poliittisessä tilanteessa melko rajujakin keinoja viestinsä läpi saamiseksi. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva vaikuttaminen on viime aikoina ollut yhä suositumpaa, sillä multimodaalisuuteen pohjautuvat somealustat, kuten Instagram mahdollistavat oman agendan ajamiselle ilmaisen ja laajalevikkisen alustan, jossa videot lähtevät helposti leviämään pitkällekin.

3.1 Aktivismi ja vastarinta

Aktivismi ja aktivistit ovat yksi poliittisen retoriikan käyttäjäryhmistä. Tapoja tehdä aktivismia on monia: on kuluttaja-aktivismia, jossa kuluttajat pyrkivät vaikuttamaan ostokäyttäytymisellään, kuten boikoteilla yritysten toimintaan, on perinteisempää aktivismia, jossa mielenosoittajat valtaavat kadut tai kiinnittävät itsensä puihin mielenosoituksena esimerkiksi metsäkaadoille, sekä on aktivismia, jossa vaikuttaminen tapahtuu sosiaalisen median alustoilla. Tätä kutsutaan myös digitaaliseksi aktivismiksi. Osana someaktivismia voidaan pitää myös termiä "clicktivism", jolla viitataan Georgen ja Leidnerin mukaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa klikkauksin tehtävään aktivismiin tai vaikuttamiseen (2019, s. 7). Näissä klikkauksilla halutaan tuoda oma tuki näkyväksi joko julkaisun tehneelle taholle tai muille alustan käyttäjille, ja on myös hienovaraisempi sekä helpompi tapa tuoda oma kanta esille.

Digitaalisen ja sosiaalisen aktivismin keskiössä on usein sosiaaliset liikkeet, joiden jäsenten yhteisenä tekijänä on yhteiset uskomukset ja ajatukset yhteiskuntarakenteiden muuttamisesta (George & Leidner, 2019. s. 4). Aktivismiryhmät, kuten tutkielman kohteena olevat Opiskelijat leikkauksia vastaan -liikkeen jäsenet ovat usein nuoria, vallanpitäjiä vastaan toimivia toimijoita. Valtaapitävät voivat olla niin rahallista valtaa omaavia suuryritysten johtajia, yliopiston hallituksen toimintaa johtavia rehtoreita,

hallituksen pääministereitä tai virkavaltaa. Tällöin asetelma on usein myös se, että pienempi, usein altavastaajana oleva toimija pyrkii saamaan suuren yleisön vakuuttuneeksi omasta agendastaan, ja siten vaikuttamaan valtaapitävien toimintaan yleisen mielipiteen voimin.

Opiskelijat leikkauksia vastaan Instagram-tilin kuvauksessa liike kuvaa itseään ”opiskelijaliikkeeksi toimeentulon leikkauksia vastaan”. Tästä voidaan päätellä liikkeen tavoitteen olevan siis poliittisen muutoksen aikaansaaminen (@opiskelijatleikkauksiavastaan, (n.d)). Liikkeen tilin sisällön perusteella liikkeen aktivismi ei kuitenkaan perustu pelkkään digiaktivismiin, ja liike onkin osallistunut esimerkiksi yliopiston valtaukseseen, talon valtaukseseen, sekä yhteistyössä Elokapiinan kanssa myös mielenosoituksiin ja kadunvaltauksiin. Liikkeen toimintaa voidaan siis kutsua moderniksi sekoitukseksi digitaalista ja perinteisempää sosiaalista aktivismia, jossa vaikuttaminen tapahtuu niin sosiaalisen median, kuin perinteisemmän aktivismin menetelmin.

3.2 Sosiaalisen median argumentointi visuaalisena argumentointina ja multimodaalisuus

Argumentaatio on yksi tärkeimmistä retoriikan vaikuttamiskeinoista. Argumentoinnin perimmäinen tarkoitus on saada kuulija vakuuttuneeksi puhujan väitteestä, jonka tueksi käytetään perusteluja (Lehtonen, 2020, s. 148). Kakkuri-Knuutilan ja Hiipakan (1998, s.56) mukaan argumentti koostuu kolmesta osasta: väitteestä, perusteluista ja taustaoletuksista. Taustaoletukset ovat oletuksia, jotka vaikuttavat suuresti perusteluiden ja väitteen väliseen vakuuttavuuteen ja toimivat niiden välisenä linkkinä. Linkin avulla voidaan siis selittää se, miksi kuulija on valmis hyväksymään väitteet, kun hän on hyväksynyt perustelut (Kakkuri-Knuutila & Hiipakka, 1998, s. 53). Näiden lisäksi voidaan perustelun ohella käyttää myös taustatukea, joka on oleellinen multimodaalista materiaalia analysoitaessa. Taustatuki on Toulminin (2003, s. 87–134) argumenttimallissa esiintyvä perusteluihin liittyvä, tietoon perustuva tuki, joka voi olla

esimerkiksi tieteellisen tutkimukseen tai Suomeen lakiin viittaamista. Tuki voi olla myös visuaalinen, jolloin perusteluiden ohella esitetään esimerkiksi videomateriaalia todistusaineistona.

Argumentti on Aristoteleen mukaan (1999) siis kokonaisuus, jossa premissien, eli lähtökohtien, sekä taustaoletusten avulla päätellään johtopäätös. Argumentoinnin tarkoituksena on lähtökohtaisesti aina kuulijoiden, lukijoiden sekä sosiaalisen median tutkimuksen kontekstissa myös katselijoiden sekä muiden sosiaalisen median käyttäjien vakuuttaminen perusteltujen väitteiden keinoin (Lehtonen, 2020, s. 148). Sosiaalisen median ja siellä vakuuttamiseen pyrkivien onkin siten kyettävä vakuuttamaan muut käyttäjät myös multimodaalisin keinoin, sillä pelkkä kirjoitettu argumentti ei ole sosiaalisen median algoritmien suosima keino, kun tavoitteena on oman agendan mahdollisimman laajalle leviäminen.

Sosiaalisen median sisällön analyysissä ja sisällön vaikuttavuutta tutkittaessa on hyvä ottaa huomioon myös alustojen moninaisuudet. Esimerkiksi Instagram perustuu kuva- ja videopohjaisille julkaisuille, joissa visuaalinen elementti on pääroolissa ja tekstit ovat yleensä tukemassa visuaalista elementtiä. Tällöin Instagramissa tapahtuvaa argumentaatiota tutkittaessa on hyvä ottaa tekstimuotoisen argumentaation lisäksi myös visuaalinen argumentaatio. Visuaalisen argumentaation olemassaolosta on kiistelty tutkijoiden keskuudessa (Blair, 2004, s. 42), sillä argumentaation on ajateltu perustuvan kirjoitettuun tai puhuttuun tekstiin. Blairin mukaan tähän on kaksi pääsyytä, joista ensimmäisessä ajatuksena on argumentoinnin perustuminen väitelauseisiin. Toisena hän mainitsee argumentaation virkeluontoisuuden: "Väitelause on lause, jolla on totuusarvo - se joko on tosi tai epätosi." Tätä pohdintaa tukee myös Kakkuri-Knuutilan ja Hiipakan määritelmä argumentin kolmiosaisesta rakenteesta, johon väite, perustelut ja taustaoletukset kuuluvat (1998, s. 56).

Visuaalinen retoriikka perustuu Blairin (2004, s. 41) ja Kjeldsenin (2015, s. 118) mukaan entymeeman käsitteeseen. Blairin (2004, s. 41) mukaan entymeema on

argumentoinnin muoto, jossa puhuja jättää tarkoituksellisesti tai vahingossa ilmaisematta jonkin päättelyn kannalta olennaisen premissin, eli lähtöoletuksen. Blairin mukaan (2004, s. 41) Entymeemasta argumentin tekee kuitenkin se, että yleisö joutuu tällöin itse täydentämään tämän premissin omien lähtökohtiensa pohjalta, jolloin se osallistuu itse omaan vakuuttamiseensa. Tällöin entymeemat ovat olennaisia visuaalisen kuvan argumentaatiota tutkittaessa: vaikka vaikuttamaan tarkoitettu kuva ei argumentoisikaan sanallisesti, voi sen katselija päätellä kuvan merkityksen omien lähtökohtiensa mukaan. Sosiaalisen median ja siellä toimivan aktivistiliikkeen sisällön analyysissä visuaalisella retoriikalla on oma paikkansa, sillä tällöin sisällön tuottaja voi kuvien avulla pystyä vakuuttamaan niin omat viiteryhmänsä, kuin vastapuolen toimijat.

3.3 Copwatching vaikuttamisena sosiaalisen median multimodaalisessa kontekstissa

Visuaaliseen argumentaatioon kuuluu sosiaalisen median kontekstissa olennaisesti aineiston multimodaalinen tarkastelu. Multimodaalisuudessa tarkastellaan Jewittin ja muiden (2016) mukaan mediatekstin, eli tässä tapauksessa sosiaalisen median sisällön eri elementtejä yhdessä. Näitä elementtejä voivat olla esimerkiksi tekstejä tai muita elementtejä sisältävät kuvat ja videot. Tarkemmin ilmaistuna moodit ovat jaettuina semioottisia viestinnällisiä resursseja, joiden kautta muodostetaan ja ilmaistaan kulttuurisidonnaisia ja sosiaalisesti muodostettuja merkityksiä (Bateman ja muut 2017, s. 22; Kress 2010, s. 79–87). Multimodaalisuudessa tarkastellaan merkityksiä, jotka eivät avaudu ilman kokonaisuuden käsittämistä, ja tämä on myös tärkeää Instagram-tilin sisällön analyysissä, kun tarkastelun kohteena on moniaistillinen video.

Videomuotoisella todisteella voi olla suuri merkitys argumentin paikkansapitävyyden todistamisessa. Todistamista voidaan siis käyttää osana vaikuttamisen argumentointia. Todistamisella voidaan tarkoittaa Kujansivun (2007, s. 23–31) mukaan esimerkiksi jonkin asian oikeaksi, paikkansapitäväksi tai todeksi osoittamista sekä tapahtuman silminnäkijänä ja toteajana olemista. Todistus on tärkeässä roolissa aktivismia silloin,

kun halutaan esimerkiksi tuoda esille kohdattuja epäoikeudenmukaisuuksia. Tällöin yksi kiistattomimmista todistusaineistoista on kuvalliset, sekä varsinkin videomuotoiset todisteaineistot tapahtumista, jota taas voidaan kutsua sanalla ”media witnessing”, mediatodistus (Anden-Papadopoulos, 2014, s. 753–769).

Videomuotoinen todiste onkin yksi merkittävimmistä heikommassa asemassa olevan keinoista todistaa tullessa väärin kohdelluksi. Sosiaalisen median suosion noustessa sekä älypuhelimien suosion kasvaessa, on tavallisten kansalaisten videotodisteista tullut yhä suurempi ”ase” valtaapitäviä vastaan, ja voi olla varsinkin autoritäärisimmissä valtioissa ainoa keino tuoda esimerkiksi valtaapitävien väärinkohteluita esille. Tätä alhaalta-ylös tapahtuvaa valvontaa kutsutaan myös nimellä sousveillance (Ganascia, 2010, s. 493). Sousveillance -ilmiöstä yhtenä perinteisimmistä esimerkinä voidaan käyttää esimerkiksi amerikkalaisen George Floydin kuolemaa, jossa tavallisen kansalaisen kuvaama videomateriaali paljasti poliisin aiheuttaneen Floydin kuoleman omalla tahallisuudellaan. Videomateriaalit toimivat myös oikeudessa todisteena poliisien toimintaa vastaan ja sosiaalisessa mediassa leviämään lähtenyt video nosti tummaihoisten amerikkalaisten kohtelun laajempaan keskusteluun niin rasismiin kuin poliisiväkivallankin näkökulmasta.

Aktivismissa kuvallisilla todisteilla on aina ollut oma roolinsa, mutta varsinkin internetin sekä sosiaalisen median myötä on niiden merkitys suurentunut aktivismityön teossa. Esimerkiksi vuoden 2011 Arabikeväänä syyrialaisien sosiaaliseen mediaan lataamia videoita käytettiin esimerkiksi niin ”moraalisen suuttumuksen ilmauksina”, kuin myöhemmin myös sotarikoksien todistusaineistona (Kneuvan, 2024, s. 118).

Toisaalta videota voidaan käyttää myös virkavallan toimesta todisteena omien käytäntöjen todistusaineistona. Esimerkiksi kesällä 2024 Suomen poliisi ilmoitti lisäävänsä omaa videointiaan mielenosoitustilanteissa (YLE, 14.6.2024, HS, 12.6.2024). Tarkoituksena oli taltioida poliisin mukaan nimenomaan poliisin toimintaa, kuten sitä, millä tavoin poliisin antamat poistumiskäskyt kuuluivat mielenosoittajille. Poliisin

mukaan käytännön tavoitteena oli turvata esitutkinta sekä käyttää videota todistusaineistona silloin, kun poliisin väitettäisiin olleen antamatta käskyjä.

Poliisi-instituutio ja poliisin imago ovat Suomessa olleet pitkään Euroopan mittapuulla huippuluokkaa (ESS ERIC, 2023). Esimerkiksi vuoden 2022 Poliisibarometrissä, eli tutkimuksessa, joka mittaa suomalaisten luottamusta suhteessa poliisiin, poliisiin kertoi luottavansa *melko* tai *erittäin paljon* 91 % vastaajista (Vuorensyrjä ja muut, 2023). Luku on pysynyt samana jo muutaman vuosikymmenen ajan. Esimerkiksi Iso-Britanniassa tilanne taas on mennyt päinvastaiseen suuntaan ja vuonna 2024, vain 38 % sanoi luottavansa poliisiin *jonkin verran*, kun taas 49 % prosenttia vastaajista *ei luottanut ollenkaan/ luotti vain vähän* Iso-Britannian poliisiin (YouGov, 2024).

Euroopassa ja muualla maailmalla vähäinen luottamus poliisin toimintaan esimerkiksi Yhdysvalloissa ja Saksassa (Bärbel, 2020, s. 1–2) on lisännyt poliisin toimintaan kohdistuvaa kansalaisvalvontaa. Tästä yksi esimerkki onkin copwatch-ilmiö. Ilmiöllä viitataan kansalaisten harjoittamaan poliisin toiminnan videointiin, jonka tavoitteena on paljastaa virkavallan mahdollisia väärinkäytöksiä, kuten etnistä profilointia, rasismia sekä esimerkiksi ylimitoitettua väkivaltaa (Knievel, 2024, s. 36–38).

Suomalaisten keskimääräinen luottamus poliisiin onkin ollut luultavasti syy sille, miksei poliisien toimintaan keskittynyt videokuvaaminen ole levittäytynyt suomeen ilmiönä laajemmin. Poliisin toiminnan kuvaamisella mielenosoitustilanteissa on kuitenkin aina ollut oma roolinsa aktivismin tekemisessä ja on osa aktivismikulttuuria. Tarkoituksena voi olla esimerkiksi vastarinnan korostaminen sekä tavoite tuoda esille sitä, miten poliisi aktivisteja kohtelee.

4 Poliisin vallankäyttöön liittyvä argumentointi copwatch-ilmiössä

Poliisin toiminnan tulee perustua poliisilakiin. Poliisilaissa määritellään tarkasti esimerkiksi poliisin tehtävät sekä toimivalta. Tutkimusaineistoa, eli @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilin 10 videoon rajattua videoaineistoa tutkittiin multimodaalisin keinoin, tarkastellen niin videojulkaisuiden kuvatekstejä, kuin myös video tapahtumia, ääntä sekä videon päälle jälkikäteen editoituja tarroja.

Aineistoa tarkasteltaessa löytyi neljä eri argumenttiluokkaa, joita ovat mielenosoittajien rauhallisuuteen vetoaminen, moraaliseen oikeutukseen vetoaminen, poliisin vallankäytön kyseenalaistaminen laillisuuden näkökulmasta sekä poliisin toiminnan vähättely karnevalisoinnin keinoin. Argumenttiluokat on määritelty aineistossa toistuvien argumenttien perusteella ja ne esitellään neljän eri aineiston julkaisun avulla. Alla olevassa taulukossa (1) on eritelty aineistosta löytyneiden pääargumenttien rakentuminen, jotka on eritelty Kakkuri-Knuutilan sekä Hiipakan (1998, s. 56) argumentin rakenteen mukaisesti väitteeseen, perusteluihin sekä taustaoletuksiin, sekä Toulminin (2003, s. 87–134) mallin mukaiseen perusteluihin liittyvään taustatukeen.

Taulukko 1 Argumentin rakentuminen

Argumentti-luokka	Väite	Perustelut	Taustatuki	Taustaoletukset
Mielenosoittajien rauhallisuuteen vetoaminen	Mielenosoittajat toimivat rauhallisesti, joten heitä ei tule tuomita.	Mielenosoittajat ovat toimineet rauhallisesti, eivätkä he vaaranna yleistä turvallisuutta tai järjestystä.	Perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset turvaavat kokoontumis- ja sananvapauden.	Rauhanomaisuus tekee mielenosoituksesta moraalisesti ja oikeudellisesti hyväksyttävän.
Toiminnan moraalinen oikeuttaminen	Mielenosoittajien toiminta on	Mielenosoituksesta aiheutuvat haitat ovat vähäisiä	Yhteiskunnallisesti hyväksyttävät arvot, kuten tasa-arvo, sekä	Hyvän edistäminen voi olla oikeuttava syy rikkoa lakia.

	moraalisesti oikeutettua.	verrattuna sen tavoitteisiin	ihmisoikeudet ovat toiminnan puolella.	
Poliisin vallankäytön kyseenalaistaminen laillisuuden näkökulmasta	Poliisi toimii laittomasti, eikä se ole hyväksyttävää.	Poliisin toiminta ei perustu lakiin, tai se on ylittänyt sille säädetyt toimivaltiuudet.	Poliisin toiminnan tulee perustua poliisilakiin ja sen tulee olla oikeasuhtaista.	Laillisuus on keskeinen kriteeri arvioitaessa vallankäytön hyväksyttävyyttä.
Poliisin auktoriteetin vähättely karnevalisoivan esitystavan kautta	Poliisin toiminta on epäuskottavaa sekä naurettavaa.	Poliisin käytännöt tai reaktiot ovat suhteettomia tilanteen vakavuuteen nähden.	Satiiri, parodia ja karnevalisoiva esitystapa ovat historiallisesti käytettyjä keinoja kyseenalaistaa vallankäyttäjiä.	Auktoriteetti ei ole arvostuksen arvoisen, jos sen toiminta ei ole järkevää tai oikeasuhtaista.

4.1 Mielenosoittajien rauhanomaisuuteen vetoaminen

Ensimmäinen aineistosta tunnistettu argumenttiluokka on mielenosoittajien rauhanomaisuuteen vetoaminen, joka toistui aineiston materiaaleissa toistuvasti. Mielenosoittajien rauhanomaisuuteen vetoaminen oli tekstissä tulkittavissa tarkoituksenmukaiseksi keinoksi lisätä vastakkainasettelua mielenosoittajien ja poliisin välillä, joka voidaan huomata esimerkeistä (1), (2) ja (3).

(1) *Poliisi on purkanut Tampereen yhteiskoulun lukion (TYK) rauhanomaisen valtauksen---Tuomitsemme Tampereen yhteiskoulun lukion toimet rauhanomaisista mielenosoitusta vastaan. (@opiskelijatleikkauksiavastaan & @opiskelijarintama, 5.10.2023)*

(2) *Nyt poliisi alkoi jo ennen poistumiskäskyn kuuluttamista aggressiivisesti riuhtomaan ja heittelemään rauhanomaisia mielenosoittajia pitkin asfaltia. --- Mielenosoittajien toiminta oli aivan yhtä rauhanomaisista ja väkivallatonta kuin ennenkin. On jopa ihme, että ihmiset pysyivät tällaisten väärinkäytösten edessä näin rauhallisina--Poliisi kokeilee nyt rajojaan, ja sitä voiko rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistaa näin ylimitoitettua voimaa ilman seurauksia. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 30.6.2024)*

(3) *Poliisi vaati ulkopuolelle jääneitä rauhanomaisesti mieltään osoittavia opiskelijoita hajaantumaan. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 29.11.2023)*

Vastakkainasettelun korostaminen tuotiin esiin aineistoissa usein eri keinoin. Esimerkissä (1) rauhanomaisuutta käytettiin myös argumenttina korostamaan mielenosoittajien syyttömyyttä: koska mielenosoitus on rauhallinen, sitä ei voi tuomita, eivätkä mielenosoittajat ole toimineet väärin. Rauhanomaisuus ikään kuin asetettiin samaan asemaan laillisuuden kanssa: mielenosoittaja toimi hyvin, koska mielenosoittaja toimi rauhallisesti. Poliisi toimi väärin, sillä se ”rankaisi” rauhanomaista mielenosoittajaa. Mielenosoittaja ei voinut toimia lainvastaisesti tai väärin, koska se oli toiminut tilanteessa rauhanomaisesti. Tällä pyritään sivuuttamaan mielenosoittajan mahdollinen väärinkäytös, esimerkiksi muunlainen lainrikkominen.

Pelkästään sana ”*rauhanomainen*” esiintyi analysoitavassa aineistossa, niin videon selostajan puheessa kuin kuvatekstissäkin, opiskelijoiden käyttäytymiseen viitattaessa toistuvasti. Rauhanomaisuuteen vetoaminen on keino luoda videon katsojalle ja yleisölle kuvaa siitä, että kyseinen toimija on toiminut tilanteessa nimenomaan alta vastaavassa roolissa, eikä se ole toiminut tarkoituksenmukaisesti poliisia häiritäkseen.

Kaaviossa 1 esitetään tarkemmin, kuinka argumentti on muodostettu. Tilin argumentti mielenosoittajien rauhanomaisuudesta poliisin toimintaan nähden voidaan purkaa väitteeseen, perusteluihin, taustatukeen sekä taustaoletuksiin. Esimerkissä (2), lausahdus ”*Poliisi kokeilee nyt rajojaan, voiko rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistaa näin ylimitoitettua voimaa ilman seurauksia*” perustuu väitteeseen, jonka mukaan poliisin toiminta olisi kyseenalaista sekä väärin. Väitettä perustellaan sillä, että poliisin voimankäyttö vaikuttaisi olevan mielenosoittajien rauhanomaisuuteen verraten ylimitoitettua. Mutta koska perustelut olisivat pelkiltään hieman latteat, toimii videolla esitetty toiminta taustatukena poliisin väärinkäytöksistä. Videolla esimerkiksi nähdään, kuinka poliisi vetää paidattomia mielenosoittajia asfalttia pitkin. Argumentin taustaoletukset perustuvat ajatukseen siitä, että rauhanomaisilla mielenosoittajilla olisi oikeus ilmaista mielipiteensä ilman poliisin heihin kohdistamaa väkivaltaa.

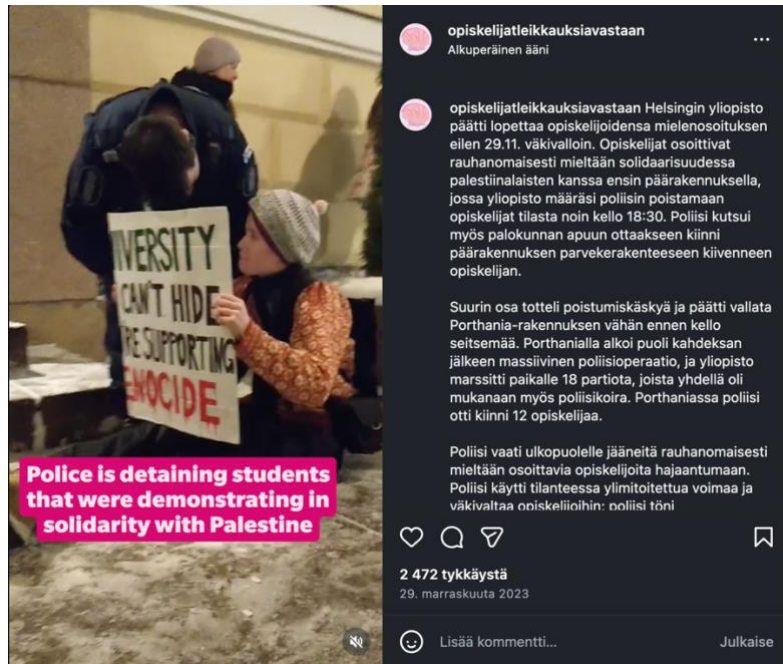
Argumentti on aineistossa varsin keskeinen, sillä se on niin toistuva sana aineiston teksteissä. Se esiintyy aineistossa nimenomaan videoissa, joissa poliisi on esimerkiksi antanut määräyskäsken poistua, tai poliisi on ottanut mielenosoittajia kiinni sekä raahannut niitä pois paikoista, joissa he eivät poliisin antamien poistumiskäsken mukaan olisi saaneet olla.

Argumentti pyrkii myös asettamaan lukijan mielenosoittajan puolelle korostamalla tämän viattomuutta suhteessa poliisin toimintaan. Argumentilla pyritään vetoamaan yleisön empaattisuuteen mielenosoittajia kohtaan sekä ajatukseen reiluuudesta. Aineistossa myös sivutaan täysin mielenosoittajien mahdollinen lainvastainen toiminta, jota lain mukaan esimerkiksi poliisin poistumiskäsken sivuttaminen on.

4.2 Aktivismiin moraaliseen oikeutukseen vetoaminen

Toisena argumenttiluokkana on moraaliseen oikeutukseen vetoaminen. Moraalisella oikeutuksella tarkoitetaan sitä, kun tekoja oikeutetaan vetoamalla yleiseen moraaliin ja se liittyy läheisesti myös utilitarismin käsitteeseen. Utilitarismilla Millin (2009, luku 2) mukaan tarkoitetaan sitä, että teot oikeutetaan vetoamalla tekojen tuottamaan yleiseen hyvään. Vaikka teot olisivatkin lainvastaisia, on ne ajatuksen mukaan moraalisesti oikein, jos niiden seurauksena seuraa enemmän hyvää kuin mitä se on tuottanut pahaa.

Moraalista oikeutusta esiintyykin videoilla äänimuotoisina argumentteina mielenosoitushuutoina, sekä kuvateksteissä ja videon päälle kirjoitetuissa tarroissa. Usein moraalinen oikeutus esiintyykin viittauksena mielenosoittajien toimintaan solidaarisuuden puolesta toimivina toimijoina, kts. kuva (1).

Kuva 1 Kuvakaappaus @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tiillä 29.11.2023 julkaistulta videolta.

Kuva (1) on kuvakaappaus @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilin videojulkaisusta, jossa poliisi on tyhjentämässä Helsingin yliopiston kampusta aktivistien talonvaltauksesta. Kuvassa poliisi on kantanut "University can't hide you're supporting genocide" -kylttiä (vapaasti suomennettuna "Yliopisto ei voi piiloutua – kannatatte kansanmurhaa") kantaneen aktivistin pois kampukselta. Videolla aktivisti toistelee kannatushuutojaan, eikä suostu kuuntelemaan hänelle juttelemaan tulleita poliiseja. Videon päälle on kirjoitettu teksti: "police is detaining students that were demonstrating in solidarity with Palestine", eli suomeksi: "poliisi pidättää opiskelijoita, jotka osoittivat solidaarisuuttaan Palestiinalle". Solidaarisuutta korostettiin myös kuvatekstissä, esimerkissä (4).

(4) *Opiskelijat osoittivat rauhanomaisesti mieltään solidaarisuudessa palestiinalaisten kanssa päärakennuksella (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 29.11.2023)*

Solidaarisuuden korostaminen on keino korostaa mielenosoittajien tavoitteen hyveellisyyttä. Tekojen hyveellisyyden korostamisella pyritään vetoamaan yleisön

tunteeseen sekä moraaliiin. Tähän liittyy myös moraalisen oikeutuksen käsite. Aktivistien lainrikkomista, jota ei kuitenkaan aineistossa tuoda esiin nimenomaan lainrikkomisena, pyritään oikeuttamaan vetoamalla moraaliiin koska olemme hyökkäyksen kohteena olevan kansan puolella, on meidän oikeutemme rikkoa lakia. Tähän liittyy vahvasti myös edellä mainittu rauhanomaisuuden korostaminen: koska olemme rauhanomaisesti puolustaneet heikompiosaisia, ei lainrikkomista, kuten lainvastaista talonvaltausta tule rankaista, sillä olemme toimineet hyvän puolesta. Moraaliin pyritään vetoamaan myös esimerkissä (5):

(5) Missä on yliopiston strategiasta löytyvä eettinen omatunto nyt, kun se hiljentää kansanmurhaa vastustavia mielenilmauksia? (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 29.11.2023)

Esimerkissä (5) solidaarisuutta käytetään myös "aseena" yliopistoa vastaan: sen mukaan yliopiston tavoite häätää opiskelijat heidän tiloistaan perustuu nimenomaan haluun hiljentää kansanmurhaa vastaan oleva taho, eli opiskelijat. Argumentissa sivutaan täysin se, että opiskelijat ovat olleet yliopiston tiloissa luvatta, ja jopa laittomasti. Argumentti myös esiintyy aineistossa useimmiten yhteydessä, jossa poliisi on hajottamassa mielenosoitusta tai esimerkiksi poistamassa aktivisteja heidän valtaamistaan rakennuksista.

Mielenosoittajien toiminnan moraalinen oikeutus perustuukin siis ajatukseen siitä, että mielenosoituksista aiheutuvat haitat ovat vähäisiä verrattuna niiden tarkoitusperiin ja tavoitteisiin nähden: siis esimerkiksi Gazan tilanteen esille tuomiseen sekä päättäjien katseen saamiseen Gazan tilanteeseen. Argumentin väite onkin, että mielenosoittajien toiminta olisi moraalisesti oikeutettua. Moraaliseen oikeutukseen perustuu myös ajatus siitä, että hyvän edistäminen on oikeuttava syy rikkoa lakia. Pyrkimys vedota toiminnan solidaarisuuteen sekä hyveellisyyteen onkin siis argumentin pääväite, ja se pyrkiikin saamaan suuren yleisön mielipiteen puolelleen. Siksi argumentin taustatukena voidaankin pitää ajatusta aktivismin yhteiskunnallisesti hyväksyttävästä tavoitteesta

toimia heikomman puolesta, sillä tasa-arvo sekä ihmisoikeudet ovat yleisesti jaettuina yhteiskunnallisista arvoista, joiden puolella on helppo seistä.

4.3 Poliisin vallankäytön kyseenalaistaminen laillisuuden näkökulmasta

Kolmas argumenttiluokka, joka aineistosta tunnistettiin, on poliisin vallankäytön kyseenalaistaminen laillisuuden näkökulmasta. Poliisin toimivalta perustuu poliisilakiin (poliisilaki, 872/2011) ja Suomessa poliisin maine on päällisin puolin ollut aina puhtoinen (Vuorensyrjä ja muut, 2023). Aineistossa poliisin toiminnan laittomuuteen vihjattiin kuitenkin useasti. Vihjailut perustuivat poliisin toiminnan laittomaksi todistamiseksi. Vihjailut tapahtuivat esimerkiksi joko suoraan lakiin vetoamalla, kuten esimerkissä (6).

(6) *Tyylipoliisi iski - poliisin outfit laiton! Mielenosoituksessa törmäsimme jälleen kerran laittomasti pukeutuneisiin poliiseihin ja huomautimme asiasta kohteliaasti.*

[@suomen poliisi](#) systemaattisesti rikkoo tätä asetusta. Sisäministeriön sivuilta: "Poliisin virkapuvusta annetun asetuksen mukaan poliisin virkavaatteisiin kuuluvat virka-asemaa osoittavat tunnukset ja nimilaatta. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 13.6.2024)

Esimerkin (6) lainaus on ote @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä 13.6.2024 julkaistun videon kuvatekstistä. Videolla mielenosoittaja kävelee kahden poliisin perässä kuvaten heitä samalla, sekä pyytämällä heitä esittämään hänelle heidän virkamerkinsä. Videolla kuvaajan puhuu poliisille: "Sä rikot tässä lakia. Sä et sais olla täällä virkatehtävässä [viitaten poliisin tehtävässään vaadittavaan virkamerkkiin, jota poliisilla ei kuitenkaan ole esillä] ---mitä ihmettä te oikein siellä poliisissa teette? Teidän toiminnan pitää perustua lakiin." [Poliisi vilauttaa videolla virkatunnusta videon kuvaajalle] "Näytä se silleen et mä nään sen. Mä en nähnyt sun nimeä, mä en nähny sun tunnusta. Parempi näyttää nyt."

Kuva 2 Kuvakaappaus @Opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä 30.6.2024 julkaistusta videosta.

Videolla (esimerkki (6)) esitetty argumentti poliisin toiminnan laittomuudesta perustuukin väitteeseen siitä, että poliisin toiminta on laitonta, eikä poliisi siten saisi olla virkatehtävissä. Argumentin taustaoletuksena taas voidaan pitää ajatusta laillisuuden roolista poliisin vallankäytön hyväksyttävyydessä. Argumenttia pyrittiin perustelemaan esittämällä poliisi siis vallan väärinkäyttäjänä, jota esiintyy aineistossa toistuvasti, kuten esimerkit (7 & 8) osoittavat:

(7) Poliisi ryhtyi aggressiivisesti työntämään opiskelijoita Yliopistonkatua alas kohti Kluuvikadun risteystä. Poliisi ei suostunut perustelemaan tätä toimenpidettä mielenosoittajien pyynnöistä huolimatta. Mielenosoitusoikeus on vahvasti perustuslaissa suojattu, joten sen rajoittaminen vaatii painavan syyn. Kävelykadulla pidetty rauhanomainen mielenosoitus ei täytä perusteita sen purkamiseksi. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 29.11.2024)

(8) Poliisi käytti tilanteessa ylimitoitettua voimaa ja väkivaltaa opiskelijoihin: poliisi töni mielenosoittajia ja kaatoi useita, raahasi useita kiinniotettuja hiekoitettua katua pitkin 100 metriä poliisiautoon, vaikka poliiseja olisi ollut tarpeeksi kantamaan mielenosoittajia turvallisesti. Lisäksi poliisi yritti estää tilanteiden kuvaamisen. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 29.11.2024)

Edellä mainitut esimerkit (7&8) perustavat molemmat väitteensä poliisin epäoikeudenmukaisuudesta lakiin, kuten esimerkissä (7): ”mielenosoitus oikeus on vahvasti perustuslaissa suojattu...”. Jälkimmäisessä esimerkissä (8) väite onkin epäsuora sekä saattaa vaatia yleisöltä tietoa Suomen laista: ”Poliisi käytti tilanteessa ylimitoitettua voimaa ja väkivaltaa opiskelijoihin”, jolla viitataan poliisilain kohtaan suhteellisuusperiaatteesta (3 §, 872/2011).

Aineistossa toistuva vihjailu poliisin laittomasta toiminnasta saattaa olla keino korostaa kuvaa poliisin toiminnan epäoikeudenmukaisuudesta suhteessa aktivistien hyveellisyyteen sekä viattomuuteen. Tällöin tavoitteena voidaan tulkita olevan myös hyvän ja pahan vastakkainasettelun korostaminen aktivistien ja poliisien välisissä yhteenotoissa. Argumentin tavoitteena voidaankin tulkita olevan poliisin yleisen luotettavuuden heikentäminen, joka taas olisi aktivisteille hyödyllistä ja heidän etunsa mukaista, sillä se saattaisi saada yleisön kääntymään heidän puolelleen.

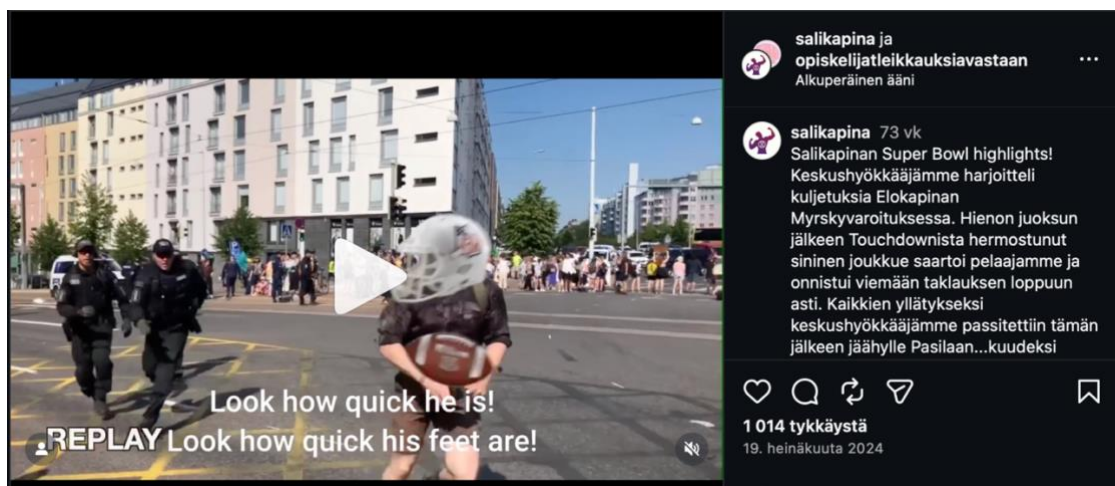
4.4 Poliisin auktoriteetin vähättely karnevalisoivan esitystavan kautta

Neljäs aineistosta löydetty argumentti perustuu väitteeseen poliisin toiminnan epäuskottavuudesta. Väite on epäsuora, mutta sitä pyritään rakentamaan aineistossa monilla eri multimodaalisilla keinoilla, joista esimerkkinä @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä yhteistyössä @salikapina-tilin kanssa julkaistu video. Video on meemivideoitu versio aikaisemmin tilillä julkaistusta videosta, jossa poliisi ottaa kiinni videolla heitä pakoon juoksevan aktivistiryhmän jäsenen. Parodioidulla meemivideolla poliisien toiminta on verhoiltu jenkkifutismaiseen tyyliin, jolloin poliisin toiminta on asetettu rooliin, jossa poliisin asemaa virkavallan käyttäjänä kyseenalaistetaan sekä pyritään näyttämään ala-arvoisena. Videolla poliisia karkuun juoksevan mielenosoittajan päälle on muokattu amerikkalaisen jalkapalloilijan asu sekä käteen amerikkalainen jalkapallo. Videon päälle on ääninauhaksi valittu selostusnauha amerikkalaisesta

jalkapallo-ottelusta, jolloin video on uudelleen rekonstruoitu ajamaan tekijän omaa agendaa.

Sama teema jatkuu myös julkaisun (kuva (3)) kuvatekstissä (esimerkki (9)), jossa tapahtumaa kuvaillaan vertaamalla aktivistin kiinniottotilannetta jalkapallo-ottelun pelitilanteeseen:

(9) Salikapinan Super Bowl highlights! Keskushyökkääjämme harjoitteli kuljetuksia Elokapinan Myrskyvaroituksessa. Hienon juoksun jälkeen Touchdownista hermostunut sininen joukkue saartoi pelaajamme ja onnistui viemään taklauksen loppuun asti. Kaikkien yllätykseksi keskushyökkääjämme passitettiin tämän jälkeen jäähylle Pasilaan...kuudeksi tunniksi. (@opiskelijatleikkauksiavastaan & @salikapina, 19.7.2024)

Kuva 3 Kuvakaappaus @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilillä 19.7.2024 julkaistulta videosta.

Julkaisussa argumentin rakentuminen tapahtuu niin kuvallisesti videon päälle liimatuilla tarroilla, parodioivalla kuvatekstillä, kuin myös videon yhteyteen liitetyllä ääninauhalla. Esimerkiksi väitettä poliisin toiminnan epäuskottavuudesta sekä jopa naurettavuudesta rakennetaan tekstissä poliisiin toimintaan viitattaessa esimerkin (9) mukaisesti ”sinisenä joukkueena”, jolloin heidän asemansa virkavaltana on alennettu pelkän vastapuolen joukkueen rooliin, aktivistien toimiessa vastapuolen pelaajina, eli tasavertaisina

ottelijoina. Tätä voidaan myös tulkita aktivistien keinoksi osoittaa heidän vähäistä kunnioitustaan poliisia kohtaan. Tämä toistuu myös muissa julkaisuissa, esimerkiksi vähättelemällä poliisin tekemän työn merkitystä, esimerkiksi esimerkeissä (10) ja (11):

(10) *Ennätysmäärä kiinniottoja... ..teltojen kiinniottoja!! Poliisi marsitti paikalle joukkojenhallintayksiköt niputtamaan kasaan teltoja! Tee työtä, jolla on tarkoitus. Jatkamme täällä sitten ilman teltoja. Hyvää yötä! (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 8. 6.2024)*

(11) *Poliisin putkabussia voi blokata sekä maasta että ilmasta. Mikä on sinun tyylisi? 😏
Kiinniotot on aloitettu Kaisaniemen liikenneympyrässä, mutta poliisi ei ollut varautunut kurittomiin ja bussin päälle kiipeileviin kapinallisiin. (@opiskelijatleikkauksiavastaan, 11.6.2024)*

Aineistossa poliisin toimintaa karnevalisoitiin myös äänellisesti: erääseen videoon esimerkiksi liitettiin Star Wars -elokuvistakin tunnettu Imperial March -kappale. Videolla poliisit marssivat kappaleen tahtiin yhdessä aktivistien rakentamaan telttakylään. Poliisien alkaessa purkamaan teltoja, on videonauhan päälle laitettu ilkkuvaa naurua esittävä ääninauha.

Argumentti on aineiston kannalta oleellinen, sillä se on materiaaleissa toistuva narratiivi. Perusteluina pyritään esittämään poliisin toiminta suhteettomana tilanteen vakavuuteen nähden. Aineistossa poliisin toimintaa karnevalisoitiin myös äänellisesti, erääseen videoon esimerkiksi liitettiin Star Wars- elokuvistakin tunnettu Imperial March -kappale. Videolla poliisit marssivat yhdessä aktivistien rakentamaan telttakylään. Poliisien alkaessa purkamaan teltoja, on videonauhan päälle laitettu ilkkuvaa naurua esittävä ääninauha, joka voidaan osaltaan tulkita poliisin toimintaa vähättelevänä. Taustaoletuksena argumentissa on se, ettei poliisin auktoriteetti ole arvostuksen arvoinen, mikäli sen toiminta ei ole järkevää tai oikeasuhtaista.

Argumentilla on siis tarkoitus saada yleisö uskomaan poliisin toimivan epäasiallisesti, ja siten saada oma toiminta nostettua poliisin auktoriteetin yläpuolelle sekä yleisö asettumaan aktivistien puolelle.

5 Johtopäätökset ja pohdinnat

Tutkimuksessa poliisin rooli @opiskelijatleikkauksiavastaan -Instagram-tilin sisällössä pyrittiin esittämään monin erin keinoin. Poliisin toimintaa pyrittiin osoittamaan niin videon rajauksella, kuvatekstissä poliisin toimintaa kritisoivilla suorilla syytöksillä sekä erilaisilla poliisin toimintaa jopa karnevalisoivilla elementeillä. Aktivistien roolia heikommassa asemassa tai moraalisesti oikein toimivina toimijoina taas korostettiin usein esimerkiksi heidän rauhanomaisuuteensa vetoamalla sekä heikomman puolesta toimimisen varjolla.

Tutkielman suurimpana kontribuutiona voidaan sanoa se, että aktivistien Instagram -videoilla poliisin toiminnan epäoikeudenmukaisuutta pyrittiin tuomaan esiin monilla eri multimodaalisilla keinoilla. Julkaisuissa poliisiin kohdistuvaa luottamusta oikeudenmukaisena toimijana pyrittiin heikentämään esimerkiksi tuomalla esiin väitteitä poliisin mielenosoitustilanteissa tekemistä väärinkäytöksistä sekä esimerkiksi korostamalla poliisin toiminnan aggressiivisuutta sekä toiminnan ylilyöntejä. Lisäksi poliisin toiminnan lainmukaisuutta taas kyseenalaistettiin esimerkiksi esittämällä väitteitä mielenosoitustilanteessa poliisina toimineen poliisin lainvastaisesta poliisiasusta, sekä tuomalla esille kuvallista materiaalia väitetystä poliisiväkivallasta.

Tutkielma oli merkityksellinen siitä näkökulmasta, ettei copwatch-ilmiö, eli poliisien toiminnan taltioiminen ole Suomessa noussut suurempaan mediakeskusteluun. Vaikka mediassa onkin näytetty esimerkiksi juuri Opiskelijat leikkauksia vastaan -liikkeen sekä sitä lähellä olevan Elokapinan kuvaamia videoita, ei se silti ole huonontanut ainakaan merkittävästi kansalaisten luottamusta poliisiin oikeudenmukaisena toimijana. Tähän copwatch-ilmiön tarkkailu voisikin tuoda uudenlaisen näkökulman, sillä videoilla nähdyt poliisin väärinkäytökset ovat melko merkittäviäkin Suomen mittapuulla sekä olivat myös tietyissä tapauksissa johtaneet poliisien saamiin sakkoihin (Horppu, 21.6.2023, STT). Mielenosoitukseen liittyen poliisi lisäsi omaa valvontaansa esimerkiksi juuri Elokapinan mielenosoituksissa, kuvaamalla mielenosoituksissa antamia kaskyjä esimerkiksi puhelimilla sekä videokameroilla (Hurme & Palomaa, 14.6.2024).

Tulevaisuudessa copwatch-ilmiötä voitaisiin tutkia laajemmin Suomen näkökulmasta, sillä tämänhetkinen tutkimusaineisto koostuu lähinnä ulkomailta saadusta materiaaleista, eikä aihetta ole juuri käsitelty Suomen kontekstissa. Poliisi on kuitenkin merkittävä vallanpitäjä kansalaisten keskuudessa, ja on merkittävää, millä tavoin poliisi virkavaltaansa käyttää.

Keskustelu poliisin ja moraalisen oikeutuksen varjolla tehdyn aktivismin rooleista on ollut kasvussa varsinkin ilmastonmuutokseen sekä Gazan sotaan liittyvien mielenosoitusten yhteydessä. Yksi syy keskustelun lisääntymiseen on sosiaalisen median videomateriaalit, jotka nousevat suosionsa takia esimerkiksi iltapäivälehtien sivuille ja siten yleisen keskustelun kohteeksi. Kyse ei siis välttämättä ole siitä, että aktivismin määrä olisi kasvussa, vaan että siitä on tullut yhä julkisempaa. Sosiaalisessa mediassa sen saama tuki on myös näkyvämpää tuhansien ja kymmenien tykkäysten näkyessä kaikille, jolloin myös kokemus suuresta kansan tuesta on mahdollinen.

On myös varsin todennäköistä, että aktivistien toiminnalleen saama näkyvä tuki kannustaa heitä toimimaan voimakkaammin heidän kokiessaan videomateriaalien saaman suosion toimivan heidän toimintansa oikeuttajana.

Videotodistetta voidaankin käyttää todistamisen välineenä niin julkisuudessa keskustelun herättäjänä, kuin myös esimerkiksi todistusaineistona oikeudessa. Videomateriaali on kuitenkin vain osa totuutta. Videon ulkopuolelle saatetaan jättää leikkauksen ja kuvan rajaamisen avulla tarkoituksellisesti esimerkiksi videon esittäjän agendalle epämieluisia aineistoa, joka saattaisi asettaa materiaalin toiseen valoon. Toisaalta esimerkiksi poliisin ja virkavallan väärinkäytöksiä esille tuomiseen videot voivat olla hyvä todisteaineisto.

Videot todisteaineistona voidaan kuitenkin nykyään kyseenalaistaa myös tekoälyn kehittymisen näkökulmasta (Sihvonen, 2025, s. 76). Esimerkiksi Syyrian konfliktin aikana opposition tekemät ja sosiaalisessa mediassa levinneet uusintatoteutukset, eli videoilla

uudelleennäytellyt tilanteet hallituksen sotarikoksista nousivat Syyrian hallituksen tietoisuuteen ja mahdollistivat siten koko opposition jakaman video- ja todistusmateriaalin aitouden kyseenalaistamisen hallituksen toimesta (Meis, 2023, s.118). Myös tekoälyn avulla tuotetut niin kutsutut deepfake-videot, eli syväväänennetyt useimmiten julkisuuden henkilöitä esittävät videot ovat lisääntyneet 2020-luvulla (Sihvonen, 2025), ja niitä on käytetty esimerkiksi osana Ukrainan sodan sodankäyntiä ja ovat yleistyneet myös sosiaalisessa mediassa. Tekoälyn kehitys on ollut huimaa, eikä ole lainkaan varmaa, millä tasolla nykyajan tuotoksia voidaan käyttää tulevaisuudessa todistusaineistona, mikäli videon todenmukaisuutta ei kyetä enää todistamaan (Sihvonen, 2025, s. 76).

On siis merkityksellistä, millaisena välineenä videota käytetään, varsinkin nykyajan kärjistyneessä tilanteessa, jossa jokaisella on oma puhelimensa ja valmius tuottaa laadukastakin videokuvaa: tekoälyvideot ovat kehittyneet 2020-luvulla huimaa vauhtia, jopa siihen suuntaan, ettei täysin koneella tuotettua materiaalia ole välttämättä mahdollista tunnistaa tietokoneella tehdyksi.

Lähteet

- Anderson, A. (2017). Exploring the multimodal Glutter: What dissociation can teach us about multimodality. *Enculturation* 25. Luettavissa osoitteessa https://www.enculturation.net/exploring_the_multimodal_gutter (Viitattu 11.12.2025)
- Aristoteles, Sihvola, J., Hohti, P., & Myllykoski, P. (1997). *Retoriikka*. Gaudeamus.
- Bateman, J., Hiippala, T., & Wildfeuer, J. (2017). *Multimodality*. De Gruyter.
- Blair, J. (2004). The rhetoric of visual arguments. Teoksessa C. Hill & M. Helmers (toim.), *Defining visual rhetorics* (s. 41–91). Routledge
- Bärbel, H. (2020). "Stay vigilant": copwatching in Germany. *Surveillance and society*. 18(2). s.1-4. <https://doi.org/10.24908/ss.v18i2.13921>
- Ganascia, J.-G. (2010). The generalized sousveillance society. *Social Science Information*, 49(3), 489-507. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/0539018410371027>
- George, J. J., & Leidner, D. E. (2019). From clicktivism to hacktivism: Understanding digital activism. *Information and organization*, 29(3), 100249. <https://doi.org/10.1016/j.infoandorg.2019.04.001>
- Kokoontumislaki* 23.12.1999/1257. Finlex. Noudettu 12.6.2025 osoitteesta https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/530#chp_1_heading
- European Social Survey European Research Infrastructure (ESS ERIC) (2023) ESS9 - integrated file, edition 3.2 [verkkoaineisto]. Sikt - Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research. https://doi.org/10.21338/ess9e03_2.
- Horppu, A. (2023, 21. kesäkuuta). Mielenosoittajien kaasuttamisesta tuomio tilannetta johtaneelle poliisille – kuuden poliisin syytteet hylättiin. STT. Noudettu 5.6. osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20037830>
- Hurme, A. & Palomaa A. (2024, 14. kesäkuuta). Poliisi kuvasi Elokapinan mielenosoitusta videokameroilla ja kännyköillä – taltiointia lisätty selvästi. YLE. Noudettu 26.5.2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20093872>
- Jewitt, C., Bezemer, J., & O'Halloran, K. (2016). *Introducing multimodality*. Routledge.
- Kakkuri-Knuuttila, M., Hiipakka, J., Ylikoski, P., Halonen, I., Heinonen, V., & Hallamaa, J. (1998). *Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*. Gaudeamus.

- Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. Routledge.
- Kjeldsen, J. E. (2015). The study of visual and multimodal argumentation. *Argumentation*, 29(2), (s.115–132).
- Kniesel, M. (2024). Copwatching, Police Reform, and Grassroots Action: Positioning Video within Strategies of Rhetorical Intervention on the Street. Teoksessa Phillips, L., Warren-Riley, S., & Collins Bates, J. (toim.). *Grassroots Activisms: Public Rhetorics in Localized Contexts* (s. 31–48) The Ohio State University Press.
- Kujansivu, H. (2007). Tunnustus, todistus ja toinen. Käsiteretkellä Tunnustusten temppeleissä. Teoksessa Kujansivu H. & Saarenmaa, L. (toim.). *Tunnustus ja todistus; Näkökulmia kahteen elämän esittämisen tapaan*. (s. 23–46). Gaudeamus.
- Lehtonen, T. (2020). Hyvän argumentin anatomia. Teoksessa H. Katajamäki (toim.), *Tieteellinen kirjoittaminen tiedeyhteisössä* (s. 145–159). VAKKI.
- Meis, M. (2023). The Technologization of Street Demonstrations and the Agency of the Mobile Phone. A Short Story of the Future of Digital Witness Evidence. *Navigationen-Zeitschrift für Medien-und Kulturwissenschaften*, 23(1), (s.110–123).
- Mill, J. S. (2009). *Utilitarianism*. Floating Press, The.
- NapoleonCat. (2025). *Instagram users in Finland*. Tilastolähde. <https://stats.napoleoncat.com/instagram-users-in-finland/2025/07/>
- @Opiskeilijatleikkauksiavastaan. (n.d). [Instagram-tili]. Instagram. Saatavilla 10.12. osoitteessa <https://www.instagram.com/opiskeilijatleikkauksiavastaan/>
- Poliisilaki. (872/2011). Finlex. Finlex. <https://www.finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/2011/872/ajantasa/2025-06-27/fin>
- Reunanen, E., Alanne, N., Heikkilä, M., Huikka, J., Pasanen, I., Saarikoski, S. & Tuominen, J. (2025). Uutismedia verkossa 2025: Reuters-instituutin Digital News Report – Suomen maaraportti. Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-3975-3>
- Rossi, L-M. (2021). *Etnografia*. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen->

tutkimuksen-aineistot/visuaaliset-ja-audiovisuaaliset-media-aineistot/

[Viitattu 3.2.2025.]

Sihvonen, T. (2025). *Arkista informaatiohäirintää vai luovaa ilmaisua? Tehostetut videosisällöt ja syvävääreännökset TikTokissa*. *Media & viestintä* 48 (1), 59–86. <https://doi.org/10.23983/mv.149489>

Toulmin, S. E. (2003). *The uses of argument* (Updated ed.). Cambridge University Press.

YouGov. (2024). How much confidence Brits have in police to deal with crime. YouGov PLC.

<https://yougov.co.uk/topics/politics/trackers/how-much-confidence-brits-have-in-police-to-deal-with-crime>

Vuorensyrjä, M., Rauta, J., Hämäläinen, E., Attila, H., Koivula, J., & Ollila, P. (2023). *Poliisibarometri 2022: Kansalaisten arviot poliisin toiminnasta ja Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta*. Sisäministeriön julkaisuja 2023:5. Sisäministeriö. (s.45–69).

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-952-3>

Liitteet

Liite 1. Aineistossa mukana olevat julkaisut

3.10.2023 @opiskelijatleikkauksiavastaan

https://www.instagram.com/p/Cx8cEu9t7Gb/?img_index=3

5.10.2023 @opiskelijatleikkauksiavastaan

https://www.instagram.com/p/Cx_n2KktM5S/

29.11.2025 @opiskelijatleikkauksiavastaan

<https://www.instagram.com/reel/C0PK7pttBbD/>

30.11.2023 @opiskelijatleikkauksiavastaan, @tutkijatpalestiinanpuolesta &

@studentsforpalestinefinland <https://www.instagram.com/reel/C0RJ479thRI/>

8.6.2024 @opiskelijatleikkauksiavastaan <https://www.instagram.com/p/C77b-tAtTtN/>

11.6.2024 @opiskelijatleikkauksiavastaan & @Elokapina

<https://www.instagram.com/p/C8FCdiNNOKc/>

13.6.2024 @opiskelijatleikkauksiavastaan

<https://www.instagram.com/p/C8KYt6TNFfH/>

25.6.2024 @opiskelijatleikkauksiavastaan & @Elokapina

<https://www.instagram.com/p/C8pYOAANCTw/>

30.6.2024 @opiskelijatleikkauksiavastaan

<https://www.instagram.com/p/C81TmQdNMBJ/>

19.7.2025 @Salikapina & @opiskelijatleikkauksiavastaan

<https://www.instagram.com/p/C9mjm33NSsy/>